Fastelavn.

(Efter Troels Lunds Danmarks og Nørges indre Historie i det 16. Aarhundrede.)

Benævnelsen Fastelavn skriver sig fra det plattyske "Fastelauen" (Fastelabend). I det 16. Aarhundrede skrev og udtalte man dog Navnet som "Faste-Lag", hvad der ogsaa bedre udtrykte, hvad man samledes til ved denne Festlighed: et muntert Lag. Det varede i 8 Dage og skulde være en Erstatning for al den Munterhed, der ikke fik Lov at give sig Luft under Fastetiden.

Da Fasten ved Reformationens Indførelse ophævedes, skulde man derfor tro, at ogsaa Fastelystighederne maatte indstilles. Men nej, de fortsattes uforandret lang Tid efter, trods Gejstlighedens ivrige Bestræbelser for at tilintetgjøre de gamle Festskikke.

Den gamle ægte Fastelavn afveg betydelig fra Nutidens. Senere Lovbestemmelser have stadig søgt at indskrænke den ved at henlægge al Lystighed til Mandagen alene, saa at efterhaanden Fastelavns Mandag for Folkebevidstheden er kommen til at staa som den egenlige Fastelavn. Ikke saaledes i det 16. Aarhundrede; da varede som sagt Festen hele Ugen igjennem. Om Skrædderdrengene i Bergen hedder det saaledes i Aaret 1571, at de "fra Mandagen i Festelavnsugen forsamlede sig hos Peter Skræder ved Domkirken og indlagde en halv Læst Øl og drukke Dagen med Natten, dansede, trommede, hoverede og raabte". Og saadan gik det til selv i de fineste Lag.

De enkelte Dage i Fastelavnsugen havde særlige Navne. Søndagen kaldtes "Flæske-Søndag" efter den sædvanlige Skik i Middelalderen da at nyde lutter Kjødretter, for at styrke sig til den lange Faste, der fulgte efter. Mandagen hed "Blaa-Mandag", der senere i Haandværkersproget gik over til at betegne en fri Mandag overhovedet. Tirsdagen kaldtes "Hvide-Tirsdag", hvorved sigtedes til, at man den Dag plejede at spise varm Mælk og Hvedebrød. Onsdagen hed "Aske Onsdag". Dette Navn skrev sig fra den katolske Tid, da alle paa denne Dag, hvormed Fasten skulde begynde, mødte i Kirken og enhver blev mærket i Panden med et Kors af Aske. De følgende Dage kaldtes i Reglen "Torsdag, Fredag, og Lørdag i Fastelavn" eller "i Hvedebrødsugen.

Blandt Fastelavnsskikkene er Brugen af Fastelavnsris og Oppiskningen om Morgenen med disse en af de ældste, paa samme Tid som den haardnakket har holdt sig lige til vore Dage. Kirkelig søgte man at forklare disse Skikke som et Minde om Kristi Lidelser og en Opfordring til Selvspægelse; men dermed havde de intet at gjøre. Den skrev sig derimod fra en hedensk Fest for Vaaren og den vaagnende Frugtbarhed, hvad der bl. a. fremgaar deraf, at det væsenlig var Kvinderne, til hvem Fastelavnsriset brugtes. Uden Tvivl ligger der den samme Tanke til Grund herfor, som for den Skik ved den hedenske, romerske Fest, Lupercalierne, der ligeledes fejredes i Februar, at Kvinder lod sig piske af Mænd i den Tro, at deres Frugtbarhed derved befordredes. I enkelte Egne drev man endog Skikken saa vidt, at Mænd, der i Fastelavnstiden mødte Kvinder paa Vej eller Gade, uden videre i Forbigaaende risede disse paa behørig Maade.

Den Skik at lade ugifte Kvinder paa Aske-Onsdag trække en Plov, hvortil de blev tvungne af Ungkarlene, var ogsaa af ældgammel Oprindelse. I den kristne Tid forklarede man den som en Bodsøvelse for letsindig Dans i det forløbne Aar eller lignende.

I Slægt hermed var vist ogsaa den mærkelige Skik, at halvnøgne Kvinder løb omkap med en Dreng. Aar 1736 omtalte Biskop Erik Pontoppidan Skikken som fremdeles i fuld Gang paa Sjælland, og han undrer sig over Haardførheden hos disse "Landsby-Phideler", der midt om Vinteren "kaster alle Klæderne af sig undtagen en lille Klokke, rejser sig op paa bare Ben og styrter afsted, færdige at tabe Vejret for at naa Maalet, hvor den sejrende modtages af de unge Karle med et anstændigt Gilde".

Og Aar 1751 fortæller Naturforskeren Linne i sine Rejseoptegnelser fra Skaane, hvorledes det der er Skik, at i Fastelavn "kappes en Karl i Løb med nogle unge Piger; han er stærkere, men de lettere, da Pigerne kun løbe i Særken". Sligt saarede ikke den Tids Blufærdighedsfølelse.

En hel Del Lege hørte til Fastelavnslystigheden. Saaledes at "samle Æg", "jage Høne", Sværddans, Dystridt, Dystløb med Baad, "slaa Katten af Tønden" og mange flere. Og disse var ikke blot simple Folkeforlystelser. Under Kristian den 5te blev det Skik, at Hoffet selv, iført Amagerdragt, tog Del i Lystighederne.

Fastelavnsfestens Glansnumer var dog "at løbe Fastelavn". Først og fremmest forstod man ved "at løbe Fastelavn" at optræde i Forklædning og spille den dertil svarende Rolle. Dermed fulgteFrihed til at gjøre og lade, som man lystede, og man benyttede sig saaledes af denne Frihed, at selv den adstadigste By i Fastelavnsugen forvandledes til en støjende Daarekiste. Hvor almindelig Lysten til at udklæde sig har været, kan sluttes af, at endog gejstlige have bukket under for den og nød alle de Friheder, som det at være ukjendt medførte. Den katolske og den lutherske Gejstlighed synes i saa Henseende at have været lige gode. I en Anordning fra Kristian den 2.s Tid, hedder det, at "Præster, Degne og Peblinge hidtil har udklædt sig som Munke eller formummet sig paa anden Vis og under saadan Forklædning løbet om og tryglet eller bedrevet Skalkhed". Der loves dem, at de "skal miste Huden" (lide korporlig Straf), hvis de gribes i sligt.

Forklædningernes Antal var stort. Hyppigst optraadte man dog i Adelsdragter og Narredragter, eller Mænd optraadte i Kvindeklæder og Kvinder i Mandsklæder. Men ofte var der ikke lagt synderlig Vægt paa Dragten.

Hvad der mere end alle Forbud bidrog til, atFastelavnslystighederne ophørte, var Indførelsen af de nye Forlystelser: Maskerader og offentlige Skuespil, der mere og mere vandt Indgang og afløste den gamle Løben-Fastelavn, hvis Affødninger de forøvrigt vare.

Nu er, som bekjendt, nærmest kun Riset og Hvedebollerne igjen af den hele Fest. Dog har man i de senere Aar begyndt at ride Fastelavn igjen.

Smæld og Smuld.

En Skibsjærnbane. Over den 17 engelske Mile lange Landtunge, der forbinder Halvøen Ny-Skotland med Ny-Brunsvig, bygges der en Jernbane til at transportere Skibe paa. Banen er snart færdig. Staalskinnerne, som ere brugte dertil, ere de sværeste, der nogen Sinde ere blevne støbte. De veje 100 Pund pr. Meter. Et Dobbeltspor skal bære den uhyre store Vogn, hvori Skibene blive transporterede over Land, og Forspandskraften, to store Lokomotiver, besørger Landturen i to Timer. Fartøjerne løftes med hydravlisk Tryk fra deres vaade Element op i Vognen. Den Søvej, der derved spares, er en Længde af 500 engelske Mile.

En narret Kræmmersvend. En fortryllende ung Pige kom sammen med sin firsaarige Bedstemoder ind i en Butik. En friseret og pomadiseret Commis kom med sit mest elskværdige Smil hurtig hen imod dem og spørger, hvad den skjønne Kunde ønskede. Pigen ønskede at se nogle Silkebaand, og den høflige Herre bragte straks hende hele Butikkens Lager. Da hun havde set lidt paa dem, spurgte hun: — Hvor meget koster Meteren? — Et Kys —, sagde den belevne unge Mand. — Tak, vil de saa give mig 10 Meter, Kyssene kan De faa hos Bedstemoder.

En snedig Tyv. De indfødte i den sydlige Del af Sydamerika omtales og beskrives som lutter Tyve og Kjæltringer. Deres Fremgangsmaade skildres af en Matros paa et engelsk Fartøj, der var løbet ind i en Bugt for at hente fersk Vand. Matrosen havde lagt sig ved Stranden for at hvile sig, og hans Hoved hvilede paa en lille Haandkoffert. Da skræmtes han op af sine Drømmerier ved, at en indfødt klappede ham paa Skulderen og bad om en Gave. Men Matrosen afviste ham, og da den brune Mand blev ved at bede, viste Matrosen ham en Revolver og bad ham forføje sig afsted. Den beredne indfødte steg derfor til Hest, løftede høflig paa Hatten og red af Sted; men før Matrosen kunde lægge sit Hoved til Hvile igjen, forsvandt Kufferten paa en uforklarlig Maade. Den snedige indfødte havde, mens han bad Matrosen om en Gave, set sit Snit til at befæste sin Lasso ved Kuffertens Greb, og førend Matrosen kom sig af sin Forbauselse, var den snede Gavtyv uden for Skudvidde.

Det første Haandværk. To skotske Grovsmede talte engang om, hvad for et Haandværk der vel var ældst. Den ene mente, at det maatte Gartnerhaandværket vel være; thi i første Mosebog staar der jo, at Gud satte Adam i Paradisets Have, for at han skulde dyrke og bevogte den. Men den anden, der holdt paa sit eget Haandværks Ælde mente; — Men hvem har saa lavet ham en Spade?

En kostbar Bro. Omkostningerne ved Bróen over Forth er gaaet op til 3,177,000 Pund Sterling. (63½ Million Mark.) det er 40 MillionerMark mere, end Omkostningerne var beregnede til. Man mener at Broen vil blive aabnet for Trafikken den 4. Marts, der den nævnte Dag skal indvies af Prinsen af Wales.

Et helligt Navn. Kejseren af Kinas Navn bliver aldrig nævnet, da det bliver anset for og straffet som en Forbrydelse. Naar Herskeren af „Riget i Midten" bestiger sine Fædres Trone, antager han et Navn, der maa blive brugt af hans Undersaatter, og under dette Navn gaar han over i Historie. Den nuværende Kejsers virkelige Navn er Tsaitien; men da han besteg Tronen, antog han Nav net Kwangsu, hvilket betyder den glorværdige Efterfølger.

I det norske Storting. (V. G.) Det er godt at have en Dokter i Stortinget ogsaa ved enkelte Anledninger. Sidstleden var der en Bladreferent, der ved Uforsigtighed kom til at rive en lille Vorte af, saa stor som et Knappenaalshovd, som han havde paa Næsen. Det ubetydelige Saar begyndte at bløde ganske forfærdelig, og den ulykkelige Referent søgte at stanse sit Blodet ved at bade sit Lugteorgan i koldt Vand. Blodtabet blev til Slut saa betydelig, at han saa sig nødt til at kalde Dokter Eng ud af Salen; han var nemlig nær ved at besvime. Hr. Eng fik i en Fart et blodstandsende Middel bragt til Veje, saa der blev en Ende paa den faretruende Blodsugydelse. Moralen af denne Historie er, at man skal være forsigtig med Vorter.

Dr. August Koenig's HAMBURGER TROPFEN

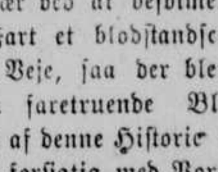

mod alle

Blodsygdomme, Lever- og Mavsmerter.

Dr. August König's Hamburger-Draaber koster 50 Cents eller 5 Flasker for $2.00. Faaes i alle Apotheker.

The Charles A. Vogeler Co., Baltimore, Maryland.

Dr. August Koenig's HAMBURGER BRUST THEE

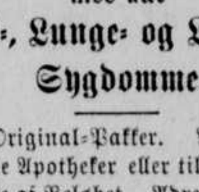

mod alle

Bryst-, Lunge- og Luftrørs-Sygdomme.

Kun i Original-Pakker. Pris 5 Cents; Faaes i alle Apotheker eller tilsendes frit ved Modtagelse af Beløbet. Adresse:

The Charles A. Vogerer Co., Baltimore, Maryland.

Det skandinaviske Publikum

— anbefales —

X. Piaseckis Likörforretning i St. Paul, Nebr.

Et godt Udvalg af fine Vine, Likør og Forfriskninger paa Lager. Denne Salóon findes ved Siden af John Knotts gamle Plads, skraas overfor Bennets Store.

C. A. Wilson, som er velbekjendt iblandt Skandinaverne her paa Egnen, har taget Pladsen bag the bar, og skal det være hans største Glæde at hilse paa gamle Venner og Bekjendte.

Dansk-Norsk Boghandel.

J. T. Relling & Co.,

369 Milwaukee Avenue,

Chicago, Ill.,

anbefaler sit betydelige Lager af danske, norske og svenske Bøger i alle Literaturens Grene. — Katalog sendes frit paa Forlangende. Det største Udvalg i Amerika af Bøger, passende for Bibliotheker og Læseforeninger.

I Partier høj Rabet.

J. T. Relling & Co.,

369 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

Dampskibsbilletter

— hos —

B. M. Bager,

Akron, — — Colo.,

med Thingvalla, Cunard, Inman, White Star, Guion, Hamburg, Bremen, Anchor, Allan, French, Dominion, State, American, Red Star, og Nederland-Linjerne, Til Tidens billigste Prisliste. Oplysning om Skibenes Afgang og Ankomst meddeles prompt.

B. M. Bager, Akron, Colo.

DR. CLARKE

Intet Salær forend Bedring! | Etableret 1851. CHICAGO, ILL. | 186 Syd Clark St.

Den gamle, paalidelige **Læge og Chirurg,** behandler fremdeles med største **Dygtighed og Held**

ALLE PRIVATE NERVÖSE OG CHRONISKE SYGDOMME, UNGE OG MIDDELALDRENDE MÆND

samt alle Personer, som ved deres egen Bedrift af **Ubesindighed** og **Svaghed**—paa hvilketsomhelst Tidspunkt af deres Liv—have paaført sig selv et hemmeligt Onde, som Følge af Overtrædelse af Naturens Love, skulde strax raadspørge den berømte Dr. Clarke. **Erindrer! Nervøse Sygdomme** (med eller uden Drømme) eller **Svækkelse** og **Tab** af **Nervekraft** behandles efter nye Methoder med aldrig svigtende Held. **Gamle Mænd,** som lide af Svagheder, ville finde en hurtig Hjelp og Lindring samt i mange Tilfælder en fuldstændig Helbredelse. ☞ Det gjør intet til Sagen, hvad De forhen har brugt eller hvem, der uden Held har behandlet Dem.

☞ De **frygtelige Gifter** af **Syfilis** tilligemed alt **usundt Blod** og **Hudsygdomme** helbredes fuldstændig uden Kviksølv. **Husk paa, at en farlig Sygdom,** hvis den bliver forsømt eller urigtig behandlet, **fordærver** de nuværende og kommende Slægter.

☞ **Alle unaturlige** Udtømmelser helbredes hurtigt uden at hindre den Syges Forretninger. Ingen Experimenter. **Begge Kjøn konsulteres samvittighedsfuldt. Alder og Erfaring er af Vigtighed i disse Tilfælder. En skreven Garanti for Helbredelse gives ved ethvert Tilfælde, som behandles.**

☞ **Syge,** der lide af **chroniske Sygdomme,** bør uforbeholdent skrive og fortælle **Symptomerne** af deres **Tilstand.** Sygdomstilfælder helbredes, som Andre ikke have kunnet kurere.

☞ Send 4 Cts. i Frimærker for **et berømt Værk** over **chroniske, nervøse** og **delikate Sygdomme.** De faar i det norsk-danske Sprog en **udtømmende Symptomology** (Forklaring over Sygdomstegn), hvorved **De selv** kan komme efter **Deres Sygdomstilfælde.** Konsultationer, personlig eller skriftlig, **fri.** Konsulter den gamle Doktor. Tusinder ere blevne helbredede. **Private Kontorer og Modtagelsesværelser.** ☞ Alle, som agte at indgaa i Ægteskab, skulle skrive efter Dr. Clarkes berømte Veileder for Damer og Herrer, Pris for en enkelt 15 Cts., begge 25 Cts. i Frimærker. **Raadfør Dem med Dr. Clarke,** førend De henvender Dem til nogen Anden. Et venligt Brev eller Besøg kan befri Dem for fremtidige Lidelser og Skam, samt formere Deres Livs gyldne Aar. Medicíner sendes hvorsomhelst og med betryggende Sikkerhed. Kontortid fra Kl 8 til 8; Søndag fra Kl. 9 til 12. ☞ Skandinavisk tales. Breve adresseres

F. D. CLARKE, M. D., 186 So. Clark Street, Chicago, Ill.

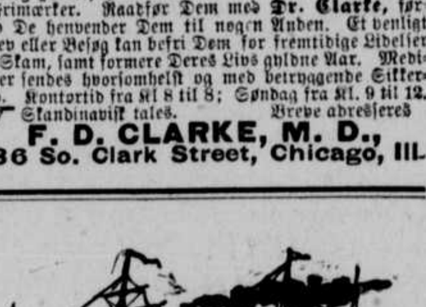

Emigrant- Billetter

fra

Danmark, Norge og Sverig

med de nyeste, hurtigste, sikreste og bedste Dampskibslinjer samt med den direkte **Thingvalla-Linje** erholdes til original Pris paa mit Kontor. Nogle Skibe har gaaet over Havet i 6 a 7 Dage.

☞ De, som agte at besøge det gamle Land til Efteraaret eller Vinteren, vil ved at skrive til mig frit erholde alle Oplysninger angaaende Rejsen.

Fuldstændig Fartplan, der giver Underretning om Skibenes Afgangsdage, tilsendes enhver, som forlanger det.

Peter Ebbeson, Dannebrog, Nebr.

Dr. Peter's

KURIKO

ansees for et af Nutidens bedste Lægemidler. Den renser Blodet, giver ny Livskraft, driver Sygdomsspirer ud af Legemet og sætter alle Organer i god, arbeidsdygtig Stand. Medicinen er sammensat af 33 forskjellige Bestanddele, væsentligst fra Planteriget, og har været kjendt og brugt i over hundrede Aar. Den anvendes med stor Nytte i de fleste af de i det daglige Liv forekommende Sygdomstilfælde, samt i Sygdomme som stamme fra Blodet, saasom:

Forstoppelse, Hovedpine, Leversygdom, Galdesyge, Gulsot, Rheumatisme, Batterisot, Gigt, Dyspepsia, slet Fordøielse, Koldfeber, Rosen, Finner, Kuldegysninger og Feber, Kjertelsyge, Skurv, Skab, Orme, Ringorme, Bylder, Udslet, kræftartede Geverter, Værk og Saar, Smerter i Ryghvirvlen, Afmagring, Fruentimmersygdomme, Kraftløshed, Bronchitis, Nyresygdomme, Mæslinger, Rygsmerter, Svimmelhed, o. s. v.

Paa Steder, hvor der er langt til Læge og Apothek er den uvurderlig at have i Huset. Sælges ikke paa Apothekerne, men kun hos lokale Agenter. Hvis der ikke findes nogen saadan, hvor De bor, saa tilskriv

Dr. Peter Fahrney, 393 Ogden Ave., Chicago, Ill.

ATLANTIC HOTEL.

Tre Blocks fra U. P. og B. & M. Depoter,

607, 609, 611 South 10. Street.

Dette blandt Skandinaver velbekjendte og velrenomerede største Danske Hotel i Amerika tilbyder ankommende Landsmænd et hyggeligt Hjem

for $1.00 til $1.50 for Kost og Logis pr. Dag.

Hans Theilgaard, { Tidl. Ejer af Hotel Danmark i Chicago } Omaha Nebr.

☞ Eneste Danske Hotel i Omaha, der har specielle ☜

☞ Bekvemmeligheder for Familier. ☜

Saloon & Billard.

Maskinernes Tidsalder!

Dannebr. Maskine- & Vognudsalg

— anbefaler sit Udvalg af —

Plouge, Harver, Check Rowers, Corn Planters, Horiver, Bindegarn, Champion Seeders,

(Til at sætte paa Vognen.)

Slaa- og Høstemaskiner fra den verdensberømte „Buckeye"-Fabrik

Farmvogne samt aabne og lukkede Fjedervogne

☞ Lageret er velvalgt og fuldstændigt, og da min Tid nu udelukkende anvendes paa denne Forretning, er jeg istand til paa kort Varsel at tilfredsstille ethvert Krav.

Wm. H. Sørensen.

Dampskibsbilletter

OG JERNBANEBILLETTER

— Sælges paa Henstand eller for kontant Betaling. —

Grundejendom sælges og byttes

Et rigt Udvalg af opdyrkede Farme i den frugtbare Loup-Dal haves til Salg. Penge udlaanes i Farme mod 7½ pCt Rente betalbar aarligt, og uden nogen anden Udgift end „Recording of Mortgage" og „Abstract".

Henry Malmgren, St. Paul, Neb.

HUGENOTTERNE,

Novelle fra Tiden för den franske Revolution.

— af —

HOLGER VINGE.

Pris: heftet, 35 Cts., portofrit tilsendt.

OMRIDS: Et Overfald. — Pastor Majal, Hovedet for "Kirken mellem Høj-Cevennerne". — Henri Duval i Præstens Hjem. — En Forlovelse. — Oberst Chantal reddes. — Majal gribes af Inkvisitionen. — Henri Duval en saaret Fange. — Majal lider Dødsstraffen. — Henri trøster den ulykkelige Familje. — Henri og Magdalene. — En Plan. — Befrielsen.

"Stjernen"s Forlag, Dannebrog, Nebr.

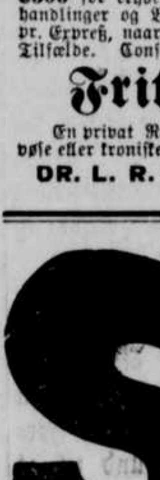

LUCAS PRIVATE DISPENSARY.

68 RANDOLPH ST., CHICAGO, ILL.

Bestyreren er Graduent med bedste Karakter fra Rush og Bennett Medical Colleges i Chicago og har i 20 Aar udelukkende befattet sig med Behandling og Helbredelse af

private, nervøse og kroniske Sygdomme.

Tusinder unge Mænd og Kvinder frelst fra en tidlig Grav har gjenvundet sin Livskraft og opnaaet den Glæde at blive Forældre.

Tab af Manddom, **Nervesvækkelse, udtømt Livskraft, forvirrede Begreber, Afsky for Selskab, tabt Energi, Tab i Vægt, Nærebrok og Uformuenhed** — alt er Følger af ungdommelig Letsindighed og Udskeielser. Muligens er De i første Stadium, men **husk** paa, at De hurtigt nærmer Dem det sidste. Lad ikke falsk Stolthed eller Beskedenhed hindre Dem i at give Agt paa Deres Sygdom. Mangen begavet ung Mand har ladet sin Sygdom faa frit Løb, indtil Angsten har berøvet ham Forstanden og Livet. **Husk:** Opsættelse er farlig.

Smitsomme Sygdomme, saasom **Syphilis med Bylder i Hals, Næse, Ben og Tab af Haar, Dryppert, Sammendragning,** alt foraarsaget ved **uren Omgang.**

Vi ikke alene give øieblikkelig Lindring, men fuldstændig Kur. **Husk** paa, at vi garanterer at betale **$500** for ethvert Tilfælde af private Sygdomme, som vi paatager os og feiler at kurere. Alle Underhandlinger og Breve absolut hemmelige. Medicinen pakkes saaledes, at det ikke vækker Opsigt og sendes pr. Expreß, naar fuld Beskrivelse af Sygdommen gives; dog foretrækkes et personligt Besøg i ethvert Tilfælde. Consultation fri. Send Frimærke for Spørgsmaalsliste.

Frit! „Livets Hemmeligheder."

En privat Raadgiver for dem som agte at indgaa i Ægteskab, og for Mænd som lider af private, nervøse eller kroniske Sygdomme, sendes frit pr. Expreß ved Modtagelsen af 10 Cents.

DR. L. R. WILLIAMS, Med. Supt., 68 RANDOLPH ST., CHICAGO.

SAMFUNDET.

Illustreret Maanedsskrift

— for —

Skandinavisk Literatur, Familie- og Foreningsliv,

udkommer hver Maaned i stort 3-spaltet Format, 48 til 64 Sider Læsning og fra 4 til 16 Sider Avertissementer for den billige Pris af

$2.00 Aaret. $1.00 Halvaaret.

25 Cts. for enkelte Numre. Til Europa $2.50 Aaret.

Udenbyes Ordres kan indsendes i Post- eller Expreß-Ordrer eller rekommanderede Breve. Alle Ordrer betalbare til **H. Madson, Cashier, 259—263 E. Randolph St., Chicago, Ill.**

☞ Pröveexemplarer sendes ved Modtagelsen af 25 Cents kontant eller i Frimærker.

Gode Agenter, udenbyes og indenbyes, ønskes. God Kommission gives.